

בעידית ובעל חוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית. ר' מאיר אומר אף כתובת אשה בבינונית"; לעומתה בברייתא (גיטין מט ע"ב) נאמר: "כתובת אשה בזיבורית. דברי ר' יהודה. ר' מאיר אומר בבינונית". מסדר המשנה שצירף לדברי ר' יהודה "בעל חוב בבינונית", הוסיף לדברי ר' מאיר "אף" כתובת אשה בבינונית — כאילו ר' מאיר הכיר את דברי ר' יהודה.

ברם מצינו לבעלי איבעיא להו, שלא הבחינו שהגבלה נזכרה לפני הרחבה, מסתפקים בדברי ר' יוחנן אם גם הוא הגביל כריש לקיש, למרות שאז היה נזכר לפני ריש לקיש. כוונתנו לסנהדרין כד ע"ב, הגמרא שם מתחילה בריש לקיש הסובר ש"מחלוקת" — ר"מ וחכמים במשנה, "נאמן עלי אבא וכו'", אם יכול לחזור בו או לא — "לפני גמר דין, אבל לאחר גמר דין, דברי הכל אין יכול לחזור בו. ור' יוחנן אמר לאחר גמר דין מחלוקת". והגמרא מוסיפה "איבעיא להו, לאחר גמר דין מחלוקת, אבל לפני גמר דין, דברי הכל יכול לחזור בו. או דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת". אולם אם ר' יוחנן התכוון לומר שרק לאחר גמר דין מחלוקת, אז גם הוא מגביל את המחלוקת שבמשנה, ואין כל טעם להזכירו אחרי ריש לקיש¹¹⁰. ומעין זה יש להקשות גם בע"ז סח ע"א, הגמרא שם מביאה מקודם את דברי עולא, "אמר עולא מחלוקת שהשביח ולבסוף פגם, אבל פגם מעיקרא, דברי הכל מותר. ור' יוחנן אמר בפוגם מעיקרא מחלוקת". וממשיכה הגמרא, "איבעיא להו בפוגם מעיקרא מחלוקת, אבל השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור. או דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת". גם כאן קשה, אם ר' יוחנן סובר, שרק בפוגם מעיקרא מחלוקת, אז גם הוא מגביל את המחלוקת, ואין טעם להקדים את עולא תלמידו¹¹¹. על כורחנו עלינו לומר, שבעלי "איבעיא להו" חיו מאות שנה אחרי ה"מצטרפים", והם לא ידעו כבר את שיטתם בסידור המחלוקת. מכאן ראייה נוספת, שרוב אשי ורבינא לא היו עורכי התלמוד, שכן הם ודאי ידעו את שיטת המצרפים, והיו פושטים את האיבעיא להו. אגב אורחא יצוין, שאם ר' יוחנן סבר בסנהדרין ובע"ז שם ש"בין בזה ובין בזה מחלוקת" למה נמסר בשמו בסנהדרין רק לאחר גמר דין — "לאחר גמר דין מחלוקת"; ובע"ז רק בפוגם מעיקרא — "בפוגם מעיקרא מחלוקת"? עלינו לומר, שבעלי "איבעיא להו" שם הבינו שניתן לפרש את הלשונות "לאחר גמר דין" ו"בפוגם מעיקרא" בתוספת של המילית "אף", כמו שמצינו הרבה פעמים בש"ס.

110 הגמרא שם פושטת מרבא, שגם הוא סבר שר' יוחנן אמר מחלוקת לאחר גמר דין וכו'. אם כן הוא, גם רבא חולק על המצרף. או שהיה קדום לו. ברם ראיית הגמרא מרבא אינה הכרחית, ניתן לומר "רבא טעמא דנפשיה קאמר". השווה רש"י ותוס' שם, וכנגדם מ"ש היד רמ"ה.

111 בשבת לא ע"ב נזכר עולא לפני ר' יוחנן. שמה משום שבמקומות שנזכרה בהם מחלוקת ר' יהודה ור' שמעון בעניין מלאכה שאינה צריכה לגופה (ראה הנסמן על הגליון שם, עג ע"ב), נזכר ר' יהודה לפני ר' שמעון; ומכיון שעולא מעמיד את המשנה שם כר' יהודה, ור' יוחנן כר' שמעון, נזכר עולא לפני ר' יוחנן. ומעין זה גם בסנהדרין כ ע"ב. שמואל נזכר לפני רב משום שבברייתא ("כתנאי") ר' יוסי שאומר כשמואל הובא לפני ר' יהודה שאומר כרב.